

1

MODEL ANSWER

Exam - SYBA sem III Paper III
subject Rural Development

Exam Date

a.p. code - 53398

Time 3 Hrs

marks 100

- सूचना - 1) सर्व प्रश्न अनिवार्य आहेत.
- 2) सर्व प्रश्नांना समान गुण आहेत.

9. कोणतेही दोन प्रश्न सोडवा.

अ) जिल्हा प्रशासन मंडळाकडून जिल्हा प्रशासनाचे स्वरूप विषय करा.

1) व्याख्या - 3 गुण -

2) स्वरूप - 10 गुण - अ) जिल्हा प्रशासन भावन लक्षात घ्याव्यात व राज्य सरकार सोयी क्षेत्रीय योजना.

ब) जिल्हा ग्रामीण अधिकारण भावी राज्याच्या केंद्राविरुद्ध

क) ग्रामीण विकासाची प्रमुख योजना

ब) जिल्हा प्रशासनाचे विविध लक्ष्ये सांगता. - गुण - 90 = 3 x 2
किमान - 5 लक्ष्ये अपेक्षित - 1) क्षेत्रीय प्रशासनाचा धर्म - 2) कार्य व कार्य पध्दती 3) प्रयत्नित कार्ये व आधारेण व पुरव पध्दती

4) देशाच्या आचार संहितेची गुणवत्ता 5) सामाजिक न्याय व शोषण नुसार 6) समाज व अधिकारची सांगत 7) स्वावलंबन प्राप्त वकी न पडता

क) जिल्हा प्रशासनाचे विविध उद्देश सादर करा. किमान 5 मुद्दे x 2 = 10 गुण.

1) जनविधाना प्रमाणे नागरिकांच्या हक्काची जावोवता

2) देशाच्या विकासाचा हातभार 3) आर्थिक विकास 4) महत्त्व आकारणे

5) मूलभूत धर्मोपेक्षा पूर्णता 6) लोकिय निर्मुलन 7) सामाजिक न्याय प्रशासित करणे 8) कृषी विकास 9) दुकान व आपत्तव्याची प्रवृत्ती व 10) विकास कामात लक्ष घेणे.

10) विकास कामात लक्ष घेणे.

2. कोणतेही दोन प्रश्नांची उत्तरे लिहा.

अ) महत्त्व प्रशासनाची व्याख्या करा. 10 गुण - 5 मुद्दे x 2 = 10

1) महत्त्व सिध्दता व वस्तुत्व

2) जमीनीचे होजमावण

3) जमीन विषयक व्यवस्थाची नोंद

4) शासकीय कार्यालय

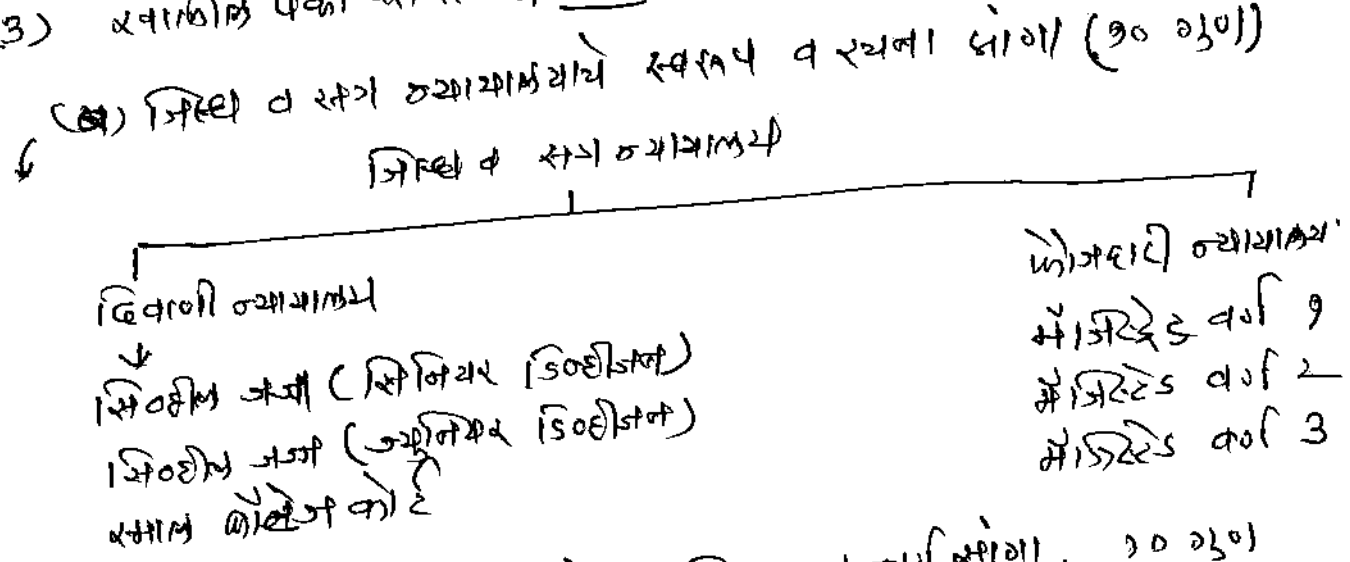
ब) जिल्हा प्रशासनाचे महत्त्व प्रशासनाचे विविध धर्म सांगता. किमान - 5 धर्म 5 x 2 = 10

1) सामाजिक न्याय - 2) लोकिय निर्मुलन - 3) सामाजिक न्याय - 4) सामाजिक न्याय - 5) सामाजिक न्याय

(2)

- ५) जमीन भोजन का अधिकार सुरक्षित रखने (६) सरकारी आकडेवारीय संरक्षण
- ७) गांवस्था हड़ताल/बहिर्गमन (८) जमीन व परसव निपटण (९) जेष्ठानिक
- १०) शासन कंपनी संरक्षण (११) जमीन का अधिकार अंशमूलकावली (१२) शासकीय काम
- (१३) जंग व उपजाऊ क्षेत्रों को

(3) खासियत पैकी कोठारही होईचो उठे ही .

१ (अ) जिल्हा व सहा न्यायालयों में अधिकार व कार्य संगो . १० गुण
 किमान ५ गुणे $\times 2 = 10$

- १) जिल्हाधीन अवकाश वेतने (२) सर्व समाजाल समान न्याय
- ३) कायदे न पाठनापास शिक्षा - गंभीर जोशदादी गुण
- ४) कामकाज का अधिकार लागू लावणे - (५) कनिष्ठ न्यायालय कार्य
- आलोचना अपेक्षाकर निर्धारणे (६) प्रांतीय अधिकार, अभिप्रेर
- व न्यायालय म्हणून कार्य (७) जिल्हा कोठागिष्टले पाठवणे
- (८) कनिष्ठ न्यायाधीश व कार्यवाही चांगेवर देववेत ठेवणे
- (९) कार्यवाही भली व बली

(क) महाराष्ट्रपोलीस प्रशासनाची वेधारे कोठा - ५ गुणे $\times 2 = 10$ गुण .

- १) भारतीय पोलीस अधिनियम १९०२ (२) ग्रामपंचायती
- ३) गाव महकूम व सामान्य प्रशासन युनिट
- ४) गाव पोलीस अधिकारी (५) बहुउद्देशिय न्याय
- (६) जिल्हा मुख्यालय व एल.सी.पी कार्यालय (७) उपशहरी पोलीस स्टेशन
- (८) मेट्रोपोलिटन स्टेशन (९) रेल्वे पोलीस स्टेशन

(४) खासियत पैकी होईचो उठे निघ .

(अ) नियोजन म्हणजे काय ? नियोजनाचे महत्त्व कोठा
 नियोजन न्याय - ४ गुण - महत्त्व ६ गुण . = १० गुण .
 जिल्हाधीन स्थानिक शासन कोठाचा आढावा (२) जिल्हा विकास
 जिल्हाधीन स्थानिक शासन कोठाचा आढावा (३) सामाजिक विकास

(क) नियोजनाने विविध प्रकार विचार करा - किमान ४ प्रकार $2 \times 4 = 80$ गुण

- १) आर्थिक व आर्थिकीय नियोजन
- २) विकेंद्रित नियोजन व बहुकालीय नियोजन
- ३) सुक्ष्म नियोजन - स्थूल नियोजन
- ४) ग्रामकातीय नियोजन
- ५) केंद्रिय व विकेंद्रित नियोजन

(क) जिल्हा नियोजन यंत्रणेची ~~संरचना~~ संरचना महत्त्वाची आहे - १० गुण -
 १९९२ सालाचे वेळ - प्राथमिक आयतवडा - लुधारीय आयतवडा -
 दिव्य कार्यालय व अर्थकार्यालय सुपरग्रामी - शेजार्या लक्षणे -
 शेजार्या कॅम्प लक्षणे

- ⊕ जिल्हा नियोजन व विकास समिती
- ⊕ ७०३ वी धरणा दुर्लक्षी आणि जिल्हा नियोजन
- ⊕ जिल्हा ग्रामीण विकास संस्था (DRDA)
- ⊕ जिल्हा उद्योग केंद्र

५ खात्रील पैकी कोणत्याही दोघोवर लिखा लिख.

अ) जेल प्रशासन - १० गुण -
 प्रशासना - उच्च - २५ - सावधा.

ब) पोलीस पथिक - १० गुण -
 प्रशासना-आव पाळणीवरील महत्त्व नियुक्त्यावरील - महत्त्व विकासकार्या
 वरील कार्य - आवाज द्याव्या व लुचवण्या निर्माणकरण

क) जिल्हा वंडाधिकारी - १० गुण -
 प्रशासना - विशेष अधिकारी - कार्य सावधा.

द) लोक न्यायालय - १० गुण -
 प्रशासना - (१) १९८१ पासून महाराष्ट्रात काम ३९ (क) गुण
 विधी विषयक मोठ्या न्याय वलसाया योजनेची कार्यवकासनी -
 १४ मार्च १९९८ रोजी गुजराथ मधील जुजायड येथे प्रथम लोक
 न्यायालय - विवाही व पौत्रकारी रकमे - दावे - नातडीने निकाही
 काळ्यावर भर - रनमेट वनाभेतेया दाव्यावर लक्षणी करण
 दोघी पक्षास प्रदान - आवश्यकते प्रमाणे वकिलाचा सहा
 उपलब्ध होणे या कामी वकिल - स्थानिक अधिकारी - प्राथमिक
 यंत्रणा, स्वयंसेवी संस्था यांचे सहकार्य - स्थानिक निर्णय - न्यायपालिका